

LIIKENNEVALIOKUNNAN MIETINTÖ 13/1997 vp

Hallituksen esitys luotsauslaiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 7 päivänä lokakuuta 1997 lähettänyt liikennevaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 144/1997 vp luotsauslaiksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- vanhempi hallitussihteeri Aila Salminen, liikenneministeriö
- pääjohtaja Kyösti Vesterinen, Merenkululaitos
- piiripäällikkö Paavo Wihuri, Saaristomeren merenkulupiiri

- toimitusjohtaja Pehr Forsskåhl, Suomen Varustamoyhdistys
- toimitusjohtaja Hans Ahlström, Ahvenanmaan Varustamoyhdistys
- toimitusjohtaja Olof Widén ja laivanvarustaja Kristian Grönqvist, Ulkomaanliikenteen Piontonnistoyhdistys
- johtaja Bo Gyllenberg, Suomen Laivanpäälystöliitto
- johtaja Heikki Santala, Seteli
- toimitusjohtaja Juha Tulimaa, Luotsiliitto
- satamajohtaja Eero Leppänen, Suomen Satamaliitto
- logistiikkapäällikkö Pekka Jalonen, Enso Gutzeit

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi luotsauslaki. Lain tarkoituksena olisi alusliikenteen turvallisuuden edistäminen sekä alusliikenteestä ympäristölle aiheutuvien vahinkojen ehkäiseminen.

Esityksen mukaan luotsauslakia sovellettaisiin luotsaukseen, jota järjestetään alusten avustamiseksi Suomen vesialueella sekä Saimaan kanavan vuokra-alueella. Luotsin käyttöä koskeva vaatimus perustuisi aluksen lastin vaarallisuuden tai aluksen kokoon. Luotsinkäyttövelvollisuus kohdistuisi aluksiin samalla tavoin riippumatta siitä, minkä valtion lipun alla ne purjehtivat.

Luotsausta satama-alueella on tarkoitus sel-

keyttää siten, että samat säännökset koskisivat kaikkia Suomen satamia ja että samaa käytäntöä noudatettaisiin kaikissa Suomen satamissa. Luotsauslain nojalla luotsit olisivat velvollisia luotsaamaan myös satama-alueella.

Aluksen päälliköllä olisi vastuu aluksen ohjailusta, ja päällikkö olisi velvollinen antamaan luotsille tietoja luotsausta koskevista asioista. Luotsi puolestaan olisi vastuussa luotsauksesta. Luotsin tehtävänä olisi avustaa ja antaa ohjeita luotsattavan aluksen päällikölle.

Esityksen mukaan merenkululaitos olisi edelleen velvollinen huolehtimaan luotsauksen järjestämisestä sekä valvomaan luotsaustoimin-

taa. Satama-alueella luotsausta saisivat harjoittaa myös satamahallinnon tehtävään hyväksymät henkilöt.

Luotsausta koskevat tarkemmat säännökset ja määräykset annettaisiin luotsausasetuksella ja merenkululaitoksen päätöksellä.

Esitys liittyy valtion vuoden 1998 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin.

Liikennevaliokunnan käsityksen mukaan hallituksen esitykseen sisältyvät ehdotukset parantavat meriturvallisuutta ja luovat nykyistä paremmat edellytykset alusliikenteen turvallisuudelle ja ympäristönsuojelulle.

Liikennevaliokunta toteaa, ettei lain tarkoituksena ole heikentää varustamoiden toimintaedellytyksiä merellä tai sisävesillä eikä vaikuttaa alan kotimaiseen kilpailutilanteeseen. On mahdollista, että laajennettu velvollisuus käyttää luotsia voi aiheuttaa kannattavuusongelmia, ennen kaikkea pientonnistoa käyttäville varustamoille. Taloudellisia seurauksia koskevat näkemyserot sisältyvät jo hallituksen esityksen pohjana olevaan luotsaustoimikunnan ehdotukseen ja toistuvat lakiesityksestä annetuissa lausunnoissa. Valiokunnan saamat lisäselvitykset eivät ole täysin poistaneet tähän liittyviä epävarmuustekijöitä. Tämä johtuu osittain siitä, että tulevasta poikkeuslupakäytännöstä on ollut vaikea saada varmuutta. Valiokunnan mielestä ns. linjaluotsikirjan saantiedellytyksien tarkistamista pitäisi harkita, jotta epätarkoituksenmukaisilta seurauksilta välttyttäisiin. Tämä voidaan valiokunnan arvion mukaan tehdä turvallisuustavoitteita vaarantamatta.

Liikennevaliokunta edellyttää, että yksittäisiä poikkeuksia voidaan käyttää ta-

pauksissa, joissa luotsinkäyttövelvollisuuden soveltaminen ei ole tarkoituksenmukaista.

Liikennevaliokunta pitää välttämättömänä, että hallituksen esityksen luotsauslaiksi (HE 144/1997 vp) nojalla annettavaan asetukseen sisältyvissä siirtymäsäännöksissä luotsinkäyttövelvollisuus kotimaanliikenteessä olevan aluksen osalta ei tule voimaan ennen vuotta 1999.

Liikenneministeriöstä saadun selvityksen mukaan tarkoituksena on jättää saariston ja Ahvenanmaan yhteysalus- ja muu sisäinen liikenne luotsinkäyttövelvollisuuden ulkopuolelle. Valiokunnan mielestä siitä on säädettävä asetuksessa.

Valiokunnan käsityksen mukaan luotsinkäyttövelvollisuuden ulkopuolella voi olla mm. hinaajia, joiden osalta mitoista tarkemmin säädetään esitetyn lain nojalla annettavalla asetuksella ja sen nojalla annetuilla määräyksillä.

Liikennevaliokunta edellyttää, että hallitus välittömästi tarkistaa uuden luotsinkäyttövelvollisuuden perusteita ja muuttaa poikkeuslupaehtoja, jos lain ja asetuksen voimaantulon jälkeen selvästi voidaan osoittaa niiden johtavan erityisesti pienempien varustamoiden kannattavuusongelmiin, ja

viitaten liikenneministeriön antamaan selvitykseen, että saariston ja Ahvenanmaan yhteysalus- ja lossiliikenteen jättämisestä luotsinkäyttövelvollisuuden ulkopuolelle säädetään asetuksessa.

Liikennevaliokunta edellyttää, että väylä- ja luotsausmaksut pidetään tasolla, joka ei vaaranna suomalaisten vientiyritysten kilpailukykyä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikennevaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 1997

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Pauli Saapunki /kesk
vpj. Esko-Juhani Tennilä /vas
jäsen. Klaus Bremer /r
Tarja Filatov /sd
Seppo Kanerva /kok
Suvi Lindén /kok
Eero Lämsä /kesk
Kari Myllyniemi /kesk
Raimo Mähönen /sd

Tero Mölsä /kesk
Reino Ojala /sd
Tuija Maaret Pykäläinen /vihr
Jorma Rantanen /sd
Pekka Saarnio /vas
Helena Vartiainen /sd (osittain)
Raimo Vistbacka /ps
vj. Tauno Pehkonen /skl.

